

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO MINIMALIOS IR VIDUTINĖS PRIEŽIŪROS ĮSTATYMO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2010 m. gruodžio 14 d. Nr. XI-1232
Vilnius

(Žin., 2007, Nr. [80-3214](#); 2010, Nr. [54-2644](#))

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymą ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO MINIMALIOS IR VIDUTINĖS PRIEŽIŪROS
ĮSTATYMAS**

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo tikslas ir paskirtis

1. Šio įstatymo tikslas – sukurti vaiko teises ir teisėtus interesus bei visuomenės saugumo poreikius atitinkančią ir elgesio problemų turinčio vaiko socializacijai, ugdymui bei švietimo ir kitos pagalbos teikimui skirtą vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių sistemą, kuri padėtų vaikui įveikti susiformavusį ydingą elgesį, išsiugdyti prasmingo individualaus ir visuomeninio gyvenimo sampratą.

2. Šis įstatymas nustato vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros principus, vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemones, šių priemonių skyrimo, pratęsimo, pakeitimo, panaikinimo pagrindus ir tvarką, taip pat vaiko vidutinės priežiūros priemonės ar auklėjamojo poveikio priemonės – atidavimo į specialią auklėjimo įstaigą (toliau – auklėjamojo poveikio priemonė) – vykdymo vaikų socializacijos centruose svarbiausias nuostatas.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Atviras jaunimo centras** – įstaiga ar jos padalinys, teikiantis socialines, pedagogines, psichologines paslaugas jaunimui ir vykdamas 14–18 metų vaikų minimalios priežiūros priemones.

2. **Auklėjamojo pobūdžio darbai** – auklėjamąjį pobūdį ir poveikį vaikui turintys, specialaus pasirengimo nereikalaujantys, neatlygintinai ir laisvu nuo tiesioginio darbo ar mokymosi laiku privalomi atlikti darbai.

3. **Socialinio ugdymo, reabilitacijos, integracijos, prevencijos, edukacinės ir kitos programos** – konkrečios valstybės, savivaldybių institucijų, įstaigų, įmonių, organizacijų ir nevyriausybinų organizacijų vykdomos socialinio ugdymo, reabilitacijos, integracijos, prevencinės, edukacinės ir kitos programos, kuriomis siekiama įgyvendinti šio įstatymo tikslus ir kuriomis galima teigiamai veikti vaiko elgesį.

4. **Specialistas** – psichologo, socialinio pedagogo, socialinio darbuotojo ar kitą atitinkamą kvalifikaciją turintis asmuo, teikiantis pagalbą vaikui.

5. **Vaikas** – asmuo, neturintis 18 metų, išskyrus atvejus, kai įstatymų nustatyta kitaip.

6. **Vaiko atstovai pagal įstatymą** – vaiko tėvai, globėjai, rūpintojai ir kiti asmenys, kurie pagal įstatymą ar kitą teisės aktą privalo rūpintis vaiku, jį auklėti, globoti, jam atstovauti, ginti jo teises ir teisėtus interesus.

7. **Vaiko minimali ir vidutinė priežiūra** – vaikui teikiama švietimo ar kita pagalba ir

kitos paslaugos, kuriomis siekiama teigiamų jo elgesio pokyčių.

8. **Vaiko minimalios priežiūros priemonę vykdančio asmuo** – fizinis arba juridinis asmuo, šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka vykdančio vaikui paskirtą minimalios priežiūros priemonę.

9. **Vaiko minimalios priežiūros priemonė** – vaikui taikomas įpareigojimas, kurį vykdančio vaikui teikiama švietimo pagalba, dienos socialinės priežiūros ir kitos paslaugos neatskiriant vaiko nuo jo atstovų pagal įstatymą.

10. **Vaiko vidutinės priežiūros priemonė** – vaikui taikomas įpareigojimas, kurį vykdančio vaikas yra ugdomas, prižiūrimas, jam teikiama švietimo pagalba ir kitos paslaugos vaikų socializacijos centre.

11. **Vaikų dienos centras** – viešasis juridinis asmuo, vykdančio vaiko minimalios priežiūros priemones, teikiantis socialines ir kitas paslaugas socialinės rizikos šeimoms ir (ar) vaikams.

12. **Vaikų socializacijos centras** – valstybinė bendrojo lavinimo mokykla, vykdančio vaiko vidutinės priežiūros priemonę.

13. Kitos šio įstatymo sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme ir kituose teisės aktuose.

3 straipsnis. Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros uždaviniai

Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros uždaviniai yra šie:

1) padėti vaikui pasiekti teigiamų elgesio pokyčių, ugdyti (ugdytis) atsparumą neigiamai socialinei aplinkai, taip pat padėti pasiruošti savarankiškam gyvenimui, teikiant jam kvalifikuotą švietimo ar kitą pagalbą ir kitas paslaugas;

2) sudaryti vaikui palankias pozityviosios socializacijos, resocializacijos ir ugdymo (ugdymosi) sąlygas;

3) ugdyti vaiko gyvenimo įgūdžius, asmenybės tapatumo ir priklausymo bendruomenei jausmą, atsakomybės už savo poelgius supratimą, pagarbą žmogaus teisėms ir laisvėms;

4) palaikyti ir stiprinti vaiko ryšius su jo vystymuisi palankia aplinka.

4 straipsnis. Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros principai

Vaiko minimali ir vidutinė priežiūra grindžiama šiais principais:

1) vaiko interesų ir gerovės pirmumo. Imantis bet kokių su vaiku susijusių veiksmų, svarbiausia – vaiko interesai. Vaikui turi būti teikiama tokia apsauga, kokios reikia jo gerovei, ir tam tikslui turi būti imamasi visų reikiamų teisinių ir administracinių priemonių;

2) vaiko dalyvavimo priimanant su juo susijusius sprendimus. Vaikui turi būti suteikiama galimybė būti išklausytam bet kokio su juo susijusio teismo ar administracinio nagrinėjimo metu tiesiogiai arba per vaiko atstovą įstatymų nustatyta tvarka. Į vaiko nuomonę, jeigu ji neprieštarauja jo interesams, privalu atsižvelgti;

3) individualizavimo. Priimanant su vaiku susijusius sprendimus, turi būti atsižvelgiama į vaiko amžių ir brandą, jo psichikos ir fizinės savybes, poreikius, socialinės aplinkos ir kitas svarbias ypatybes;

4) vaiko ugdymo atlikti pareigas ir jausti atsakomybę už savo poelgius šeimoje, mokymo įstaigoje, darbe, socialinėje aplinkoje;

5) neatskyrimo nuo šeimos, išskyrus išimtinius atvejus, kai atskyrimas yra būtinas vaiko interesams užtikrinti; šiais atvejais atskiriama kuo trumpesniai terminui;

6) vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių vykdymo kuo arčiau vaiko gyvenamosios vietos. Vaikui turi būti skiriamos tokios minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės, kurias galima veiksmingai taikyti vaiko neatitraukiant arba kiek įmanoma mažiau atitraukiant nuo vaiko gyvenamosios vietos, išskyrus atvejus, kai tai prieštarauja vaiko interesams;

7) bendradarbiavimo. Vaiko priežiūra ir socialinė integracija (reintegracija) grindžiamos

visų šiame procese dalyvaujančių asmenų, vietos bendruomenės, nevyriausybinių organizacijų, valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, įmonių, organizacijų bendradarbiavimu ir tarpusavio pagalba;

8) visapusiškumo. Vaikui skiriant minimalios ar vidutinės priežiūros priemonę, įvertinamas kitų paslaugų, pagalbos vaikui ir (ar) jo atstovams pagal įstatymą poreikis ir užtikrinamas jų teikimas;

9) vaiko privataus gyvenimo apsaugos. Institucijos, įgyvendinančios vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemones, vaiko asmens duomenis, susijusius su vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros taikymu, naudoja tik tiek, kiek tai būtina vaiko teisėms ir jo teisėtiems interesams apsaugoti ir joms pavestoms funkcijoms atlikti.

ANTRASIS SKIRSNIS

VAIKO MINIMALIOS IR VIDUTINĖS PRIEŽIŪROS PRIEMONĖS

5 straipsnis. Vaiko priežiūros formos

Vaikui gali būti taikoma šių formų priežiūra:

- 1) minimali priežiūra;
- 2) vidutinė priežiūra.

6 straipsnis. Vaiko minimalios priežiūros priemonės

1. Vaikui gali būti taikomos šios minimalios priežiūros priemonės:

- 1) įpareigojimas lankytis pas specialistą;
- 2) įpareigojimas lankyti vaikų dienos centrą, atvirą jaunimo centrą ar kitą socialinių paslaugų įstaigą;
- 3) įpareigojimas tęsti mokymąsi kitoje mokykloje;
- 4) įpareigojimas mokytis pagal pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo ar profesinio mokymo programas;
- 5) įpareigojimas dalyvauti socialinio ugdymo, reabilitacijos, integracijos, prevencijos, edukacinėse ir kitose programose;
- 6) įpareigojimas būti namuose nustatytu laiku, kai yra šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nustatyti vaiko minimalios priežiūros priemonės skyrimo pagrindai;
- 7) įpareigojimas nesilankyti vietose, kuriose daroma neigiama įtaka vaiko elgesiui, arba nebendrauti su žmonėmis, darančiais jam neigiamą įtaką, kai yra šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nustatyti vaiko minimalios priežiūros priemonės skyrimo pagrindai;
- 8) įpareigojimas dirbti auklėjamojo pobūdžio darbus, jeigu vaikas sutinka, kai yra šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nustatyti vaiko minimalios priežiūros priemonės skyrimo pagrindai.

2. Vaikui minimalios priežiūros priemonės, nurodytos šio straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose, gali būti skiriamos nuo 3 mėnesių iki vieno metų, minimalios priežiūros priemonės, nurodytos šio straipsnio 1 dalies 6 ir 7 punktuose, – iki 1 mėnesio, minimalios priežiūros priemonė, nurodyta šio straipsnio 1 dalies 8 punkte, – iki 20 valandų. Minimalios priežiūros priemonės skiriamos ne ilgiau iki vaikui sukaks 18 metų.

3. Vaikui gali būti paskirta viena arba kelios tarpusavyje suderintos vaiko minimalios priežiūros priemonės.

7 straipsnis. Vaiko vidutinės priežiūros priemonė

1. Vaiko vidutinės priežiūros priemonė gali būti skiriama iki vieno metų, bet ne ilgiau iki vaikui sukaks 18 metų. Vaiko vidutinės priežiūros priemonė gali būti pratęsta šio įstatymo 10 straipsnyje nustatyta tvarka, neviršijant bendro 3 metų vaiko buvimo vaikų socializacijos centre termino, bet ne ilgiau iki vaikui sukaks 18 metų. Į vidutinės priežiūros priemonės vykdymo terminą įskaitomas šios priežiūros priemonės vykdymo metu vaikui skirto arešto terminas.

2. Vaiko vidutinės priežiūros priemonė gali būti skiriama 14 metų sukačiam vaikui. Vaikui, nesukačiam 14 metų, vidutinės priežiūros priemonė gali būti skiriama išimtiniais atvejais, kai šio vaiko elgesys kelia realų pavojų jo ar kitų žmonių gyvybei, sveikatai ar turtui.

TREČIASIS SKIRSNIS

VAIKO MINIMALIOS IR VIDUTINĖS PRIEŽIŪROS PRIEMONIŲ SKYRIMAS, PRATĖSIMAS, PAKEITIMAS IR PABAIGA

8 straipsnis. Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių skyrimo pagrindai

1. Vaiko minimalios priežiūros priemonės gali būti skiriamos vaikui:

1) kuris padarė nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių turinčią veiką, tačiau šios veikos padarymo metu nebuvo sukakęs Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatyto amžiaus, nuo kurio pagal Lietuvos Respublikos baudžiamuosius įstatymus galima baudžiamoji atsakomybė už jo padarytą veiką;

2) kuris padarė administracinių teisės pažeidimų požymių turinčią veiką, tačiau šios veikos padarymo metu nebuvo sukakęs Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekse nustatyto amžiaus, nuo kurio atsiranda administracinė atsakomybė;

3) kuris padarė administracinę teisės pažeidimą, tačiau jam, vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso nuostatomis, nebuvo paskirta administracinė nuobauda;

4) kurio elgesys daro žalą ar kelia pavojų jam pačiam ar aplinkiniams, o vaiko atstovų pagal įstatymą, vietos bendruomenės pastangų nepakanka teigiamiems jo elgesio pokyčiams pasiekti;

5) kuris nuolat nesimoko pagal privalomojo švietimo programas (ar nelanko mokyklos).

2. Vaiko minimalios priežiūros priemonės gali būti skiriamos tik tada, kai mokykla yra išnaudojusi visas švietimo pagalbos mokiniui teikimo galimybes, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytus atvejus.

3. Vaiko vidutinės priežiūros priemonė gali būti skiriama vaikui:

1) kuris padarė nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių turinčią veiką, tačiau šios veikos padarymo metu nebuvo sukakęs Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatyto amžiaus, nuo kurio pagal Lietuvos Respublikos baudžiamuosius įstatymus galima baudžiamoji atsakomybė už jo padarytą veiką;

2) kuris per vieną metų laikotarpį 3 ir daugiau kartų padarė administracinių teisės pažeidimų požymių turinčią veiką, tačiau šios veikos padarymo metu jis nebuvo sukakęs Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekse nustatyto amžiaus, nuo kurio atsiranda administracinė atsakomybė;

3) kuriam pritaikius minimalios priežiūros priemones nebuvo pasiekta teigiamų jo elgesio pokyčių.

4. Vaikas į vaikų socializacijos centrą taip pat gali būti siunčiamas Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse nustatytais atvejais, kai skiriama auklėjamojo poveikio priemonė – atidavimas į specialią auklėjimo įstaigą. Tokiu atveju šio įstatymo nuostatos taikomos tiek, kiek jos neprieštarauja Lietuvos Respublikos baudžiamajam kodeksui ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksui.

9 straipsnis. Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonės skiriančios institucijos

Vaikui minimalios ir vidutinės priežiūros priemonės skiria vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos savivaldybės administracijos direktorius pagal savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos siūlymą. Vaikui šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 6, 7 ir 8 punktuose nurodytos vaiko minimalios priežiūros priemonės ar vaiko vidutinės priežiūros priemonė skiriamos gavus teismo leidimą.

10 straipsnis. Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių skyrimo, pratęsimo, pakeitimo ir panaikinimo tvarka

1. Vaiko atstovai pagal įstatymą, teritorinė policijos įstaiga, mokykla, vaiko teisių apsaugos skyrius, seniūnija, prokuroras, vaiko minimalios priežiūros priemonę vykdančio asmuo (kai vaikui buvo skirta minimalios priežiūros priemonė) ir vaiko vidutinės priežiūros priemonę vykdančio asmuo (kai vaikui buvo skirta vidutinės priežiūros priemonė) turi teisę kreiptis į vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos savivaldybės administracijos direktorių su prašymu dėl vaiko minimalios priežiūros priemonės ar vidutinės priežiūros priemonės skyrimo, pakeitimo, pratęsimo arba panaikinimo (toliau – prašymas).

2. Savivaldybės administracijos direktorius, gavęs prašymą, ne vėliau kaip kitą darbo dieną jį perduoda savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijai.

3. Savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisija ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos, išskyrus šio straipsnio 9 dalyje nurodytus atvejus, surenka informaciją, būtiną šio straipsnio 7 dalyje nurodytam siūlymui parengti ir 8 dalyje nurodytam vienam iš sprendimų priimti.

4. Savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisija prašymus nagrinėja uždareame posėdyje, kuriame privalo dalyvauti vaikas, išskyrus šio straipsnio 5 dalyje nurodytus atvejus, vaiko atstovai pagal įstatymą, mokyklos, kurioje ugdomas vaikas, vaiko gerovės komisijos atstovas, vaiko minimalios priežiūros priemonę vykdančio asmuo ar jo atstovas (kai vaikui buvo skirta minimalios priežiūros priemonė), vaiko vidutinės priežiūros priemonę vykdančio asmens atstovas (kai vaikui buvo skirta vidutinė priežiūros priemonė). Be to, savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos posėdyje turi teisę dalyvauti ir kiti suinteresuoti kviestiniai asmenys. Apie savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos posėdžio vietą ir laiką savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos pirmininkas posėdžio dalyviams privalo pranešti ne vėliau kaip prieš 3 darbo dienas. Jeigu posėdyje nedalyvauja asmenys, kurių dalyvavimas yra privalomas, savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos pirmininkas atideda posėdį ir raštu įspėja nedalyvavusius asmenis, kad kitame posėdyje sprendimas gali būti priimtas ir jiems nedalyvaujant. Savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos posėdis yra teisėtas, jeigu jame dalyvauja ne mažiau kaip 2/3 komisijos narių.

5. Savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos posėdyje turi būti išklausoma vaiko ir kitų posėdyje dalyvaujančių asmenų nuomonė. Siekiant apsaugoti vaiką nuo galimo neigiamo poveikio, vaikas gali nedalyvauti savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos posėdyje, tačiau tokiu atveju vaiko nuomonė turi būti iš anksto išklausyta vaiko teisių apsaugos skyriaus, o vaiko gerovės komisijos posėdyje ji įvertinama. Vaiko teisių apsaugos skyrius taip pat išklauso vaiko nuomonę, kai vaikas vengia dalyvauti savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos rengiamame posėdyje, ir informuoja apie ją posėdžio dalyvius. Vaiko teisių apsaugos skyriaus atstovas pateikia išvadą dėl vaiko minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės skyrimo, pratęsimo, pakeitimo ar panaikinimo.

6. Savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos posėdyje rašomas posėdžio protokolas. Šiame protokole turi būti nurodytos esminės prašymo nagrinėjimo aplinkybės, taip pat nurodyta posėdžio data, protokolo eilės numeris, posėdžio dalyviai, svarstomų klausimų eilės numeriai ir pavadinimai, klausimus pateikę pranešėjai, kalbėtojai, priimtas siūlymas, balsavimo rezultatai ir šio straipsnio 4 dalyje nurodytų posėdžio dalyvių atskirosios nuomonės. Savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos posėdžio protokolą pasirašo savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos pirmininkas ir sekretorius. Protokolas turi būti pasirašytas ne vėliau kaip kitą darbo dieną po savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos posėdžio.

7. Savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisija balsų dauguma pateikia siūlymą dėl vaiko minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės skyrimo, pratęsimo, pakeitimo ar panaikinimo. Savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijos siūlymas ir kita prašymo